

ESIMENE PEATÜKK

Suvi hakkas augusti lõpuks ära väsima. Aina lühemaks muutuvates päevades ja pikenevates varjudes oli tunda läheneva septembrikuise pööripäeva eelaimust, vaid kaks kuud tagasi veel veidi oma kevadisest särast säilitanud puude lehestik oli väsinult ühetaoliseks muutunud. Pärast mitut põuanädalat aimdus roheluses juba pruune ja kollakaid noote.

Sel aastal valdasid Melissa Craigi saabuva sügise osas vastakad tunded. Ta tundis tavapärasest rahulolu, silmitsedes puu- ja köögi-viljasaaki, mida andis ta Viirpuu villa väike aed. Melissa oli pärast Londonist pagemist juba mitu aastat maal elanud ja oli selle üle järjest õnnelikum. Pärast pikka, erakordselt palavat ja kuuma suve pakkusid jahedamad õhtud kergendust. Udulaam, mis laiutas igal hommikul eraldatud Cotswoldi oru põhjas, kuni hekke vallutanud ämblikuvõrke sillerdavateks pitslinikuteks muutev päike selle olematuks kõrvetas, lisis lämmatavasse õhku kübekese teretulnud niiskust. Kitsemurakad ootasid korjamist ja koos ta oma õunapuudelt nopitud viljadega koogiks küpsetamist. Oodata oli ka lõikuspidu, mil Ülem-Benbury väike normanniaegne kirik sai pilgeni täis erinevat kraami, mida sealsed elanikud kivisest, kuid siiski viljakast mullast välja võlusid. Ja siis saabus oktoobri lõpp, mil Melissa sõber ja naaber Iris Ash oma asjad ja kunstitarbed kokku pakkis ning talveks Lõuna-Prantsusmaale suundus. Ainult et sel aastal oli kõik pisut teistmoodi. Sel aastal pidi Iris alatiseks lahkuma.

Alates ajast, mil Melissa külla kolis, oli tema majaga ühte seina jagav majake novembrist kuni märtsi lõpuni tühjalt seisnud. Irise tagasitulek ei tähendanud üksnes teretulnud võimalust järgnevatel kuudel ta seltskonda nautida, vaid ka kevade algust. Ehkki talvedki ei kippunud venima. Uus raamat ootas alati kirjutamist ja taustauuring tegemist, lisaks jõulud ja võimalus koos sõpradega pidudel käia. Ja siis oli veel Ken Harris: usaldusväärne, mõnus kaaslane, armastav ... ja oma ponnistustes naist abielluma veenda sama järjekindel kui Melissa oma soovis iseseisvust säilitada.

Tema elu võis nimetada idülliliseks, kuid mõne nädala pärast pidi see igaveseks muutuma. Iris kavatses pärast viiskümmend aastat kestnud vanapiigapõlve abielluda Jack Hammondiga ja neil kahel oli plaanis alaline kodu sisse seada Provence'is. Leedripuu villa pidi müüki minema ja Melissa seisis silmitsi ühe raskeima otsusega oma elus.

Sel augustilõpu pärastlõunal võttis ta parasjagu sibulaid üles ja sättis neid vaaludena aia kõige päikeselisemasse nurka kuivama, maa-deldes ise mõttes oma probleemidega, kui kellegi hää l teda teispoolt tara hõikas. Major Dudley Ford oli märkamatult saabunud, kõndides mööda lühikest rada, mis ühendas majakesi läbi kitsa järsu oru külla viiva teega.

„Proua Craig ... Melissa!“ hõikas mees. „On sul hetk aega?“

Naine pani vastumeelselt hargi käest ja kõndis aia äärde, kus mees seisis. Too näis närvis olevat: tema tavaliselt punetav nägu oli nüüd lausa lillakat tooni, valged puhmas vuntsid vöbisesid ja iidamast-aadamast panamakübar oli peas viltu.

„See on lihtsalt häbiväärne!“ paristas mees. „Ma ei saa aru, mis maailmas toimub – midagi tuleb ette võtta!“ Ta vehkis nii ägedalt jalutuskepiga, et Sinbad, tema pontsakas King Charlesi spanjel, ehmunult taanduda üritas.

„Mis lahti, Dudley?“ küsis Melissa murelikult. Arvatavasti oli tegu mingi tühiasjaga, kuid külarahvas tundis mõningast hirmu, et

mehe komme igast väiksemast vahejuhtumist midagi katastroofi-laadset korraldada toob koos ta kõrge vererõhuga ühel päeval kaasa tõsised tagajärjed.

„Vargad ja hulgused, see ongi lahti,“ karjatas major. Korraga meenusid talle head kombes ja ta kergitas kübarat, nii et nähtavale ilmus valge juuksepehmas, mis polnud ilmselgelt mõnda aega kammi näinud. „Mind on röövitud ... ja politsei lihtsalt ei tunne asja vastu huvi,“ kaebles mees.

„Röövitud!“ hüüatas Melissa. „Armas taevast, millal ometi? Kas varastati palju asju?“

„Sügavkülmakirst.“ Mees tõi selle sõna kuuldavale nii teatraalselt, nagu oleks ta kroonijuveelide varastamisest teada andnud.

„Oh heldeke! Kas selles oli palju toidukraami?“

„Noh, jah ... ee ... ei, tegelikult oli see vana külmik, millest me tahtsime lahti saada,“ tunnistas mees. „Aga see pole oluline,“ lisas ta Melissa kulmude kerkimist märgates. „Röövimine on röövimine. See on täiesti häbiväärne!“ kordas ta, lehvitades kübaraga kuumavale näole tuult. „Ma tahaks teada, mille eest me makse maksame, kui politsei tööd ei tee!“

Selle sõnavalingu ajal ilmus ootamatult lähedal asuvale kivi-müürile Binkie, Irise poolenisti Pärsia verd kass. Sinbadi märgates vedas loom selja küüru ja turtsatas, peni reageeris sellele raevuka klähvimisega ja sööstis ettepoole ning palju ei puudunud, et tal oleks õnnestunud jalutusrihm oma peremehe käest lahti rebida. Melissa, kes taipas, et iga hetk hakkavad karvad sõna otseses mõttes lendama, ütles: „Ehk tahad sisse astuda ja mulle sellest rääkida,“ ning lükkas värava valla. Varasemad kogemused olid näidanud, et tema sõjakal külalisel kuulub oma probleemide südamele ära saamiseks vähemalt pool tundi.

Major võttis lahke pakkumise kärmesti vastu. Melissa juhatas ta mööda lühikest teerada majakese tagaukseni, öeldes: „Vabandust, et ma sind kõõgi kaudu majja kutsun, aga ma hoian aias tööd tehes

eesust lukus. Ja ühtlasi,“ lisas ta, kui mees oli teda turvalisuse tõsiselt võtmise eest kiitma tõtanud, „mõtlesin, et me võiksime siinsamas rääkida ... siin on jahedam kui elutoas, sest päike ei paista siia niimoodi sisse.“ Ja nii ei saa see peni mu pehme mööbli peale kippuda, lisas ta mõttes. Kodus oli Sinbadil kogu majas vaba voli ja Tanners Cottage’is istet võtmine tähendas hilisemat maadlust koerakarvadest vabanemiseks.

Major vajus toolile, asetas kübara lauale ja toetas jalutuskepi seinajale. Sinbad patseeris köögis nuhutades ja ähkides ringi. Melissa andis koerale kausiga vett, valas endale ja külalisele külma joogi välja ja võttis siis istet. „No nii, räägi mulle sellest röövist,“ ütles ta.

„Küllap sa tead, et me teeme köögis remonti,“ alustas major. Melissa noogutas napilt. Iga hingeline külas teadis kallist remondifirmast, millele oli tehtud ülesandeks Fordide köögile ajakirja Country Living väärilise väljanägemise andmine, sest nii mees ise kui ta proua rääkisid asja edenemisest pikalt-laialt iga kord, kui nad jala üle külapoe ukse tõstsid.

„Ühesõnaga, me vahetame mööbli ja tehnika välja ja annetaksime vanad asjad heategevuseks.“ Ta tegi pausi, nagu soovides anda Melissale võimalust teda ja ta naist sellise suuremeelsuse eest tunnustada. Melissa üksnes noogutas ja ootas, et mees jätkaks. „Ja siis oli meil üks vana sügavkülmakirst, mis on juba paar aastat tühjalt garaazis seisnud, rikkimine kust alates. Selle parandamine oleks liiga kalliks läinud, nii et ostsime selle asemele uue. Mõtlesime, et nüüd on hea võimalus sellest vabaneda, aga heategevusorganisatsiooni inimesed ei tahtnud seda.“ Tõre toon, millega mees viimased sõnad kuuldavale tõi, lubas arvata, et selline keeldumine oli nende erakordset lahkust arvestades haruldaselt tänamatu.

„Ja siis,“ jätkas ta pärast pausi, mille jooksul Melissa endiselt vaikis, „nägin paari päeva eest poes teadet selle kohta, et volikogu pakub uut teenust: suured majapidamisesemed korjatakse kord kuus kokku. Tuleb üksnes helistada, nemad ütlevad, millal nad läbi tulevad, siis

tuleb kraam väravasse toimetada ja nemad viivad selle minema. Tasuta. Lihtne.“ Mees jõi Melissa antud limonaadiklaasi tühjaks ja naine valas talle jooki juurde.

„Las ma arvan, mis edasi sai,“ ütles ta. „Sa läksid garaaži, et külmik välja viia, ja avastasid, et see on läinud.“

„Mitte päris.“ Major jõi klaasi uuesti tühjaks, tõi lagedale taskuräti ja tupsutas vuntse. „Volikogu inimesed ei osanud täpselt öelda, millal mehed külmikule järele tulevad, kuid mainisid, et see võib juhtuda üsna vara hommikul. Lasin selle paaril külapoisil juba eelmisel õhtul väravasse tassida.“

„Ja keegi näppas selle öösel ära?“

„Ei, kell kümme, kui me Maddyga kodust lahkusime, et Cheltenhami poodidesse minna, oli see ikka veel seal. Jõudsime kella ühe paiku tagasi ja siis oli see läinud. Loomulikult oletasime, et volikogu saadetud mehed olid selle minema viinud. Aga tund aega hiljem koputas üks neist uksele ja küsis, kus see on. Mingid suvalised varganäod olid selle meie äraoleku ajal minema viinud.“ Major oli juba rahulikumaks muutunud, aga nüüd hakkas ta jälle närvi minema. „Vargus päise päeva ajal!“ Ta virutas rusikaga vastu Melissa köögilauda ja tema jalge ees tukkunud Sinbad ärkas võpatades.

„Muidugi pole küsimustki, kes need kurikaelad on,“ jätkas mees. „Kari rändavaid mustlasi on mõnda aega peatee ääres vallavalitsuse tühjal krundil laagris olnud. Nad luusivad kogu aeg ringi ja vaatavad, kust saaks midagi pihta panna. Läksin mõistagi joonelt politseisse ja nad saatsid ühe kohaliku võmmi asja uurima, aga kas sa kujutad ette, mida too ütles?“ Kui Melissa pead raputas ja püüdis nägu teha, et asi teda huvitab, muutis nõrdimus mehe järgmised sõnad peaaegu arusaamatuks. „Ta ütles, et keegi on lihtsalt „reha teinud“: peale passinud, kui inimesed asjad minema viimiseks valmis panevad, ja siis, enne kui õiged mehed kohale jõuavad, parema kraamiga putku pistnud. Sellele sellile paistis asi nalja tegevat ... oled sa kunagi midagi sellist kuulnud?“

„Ei saa öelda, et oleks, aga kõlab küll igati usutavalt. Ja ma olen veendunud, et konstaabel Barker võtab sinu kaebust täie tõsidusega,“ lisas Melissa rahustavalt, kuna mees vappus endiselt sellise eheda sigaduse ohvriks sattumise tõttu vihast. „Muide, millal see juhtus?“

„Mõne päeva eest ... Täpsemalt teisipäeval.“

„Ja täna on reede. Ma kujutan ette, et nüüdseks on jälg juba pisut jahtunud.“ No tõepoolest, Dudley, mõtles ta, ainult sina võid ette kujutada, et politsei teeb majapidamisjätmete näppamise uurimisest suure numbri. „Vähemalt,“ jätkas ta valjusti, „ei läinud midagi väärtuslikku kaotsi ... ma pean silmas seda, et külmik oleks ju niikuinii prügimäele jõudnud?“

Major põrnitses teda tigidalt. „Asi pole üldse selles,“ kähvas ta. „Vargus on vargus. Ma ütlesin Barkerile, et ootan kurjategijate vastutusele võtmist ... ja seda ütlesin ka, kust ta peaaegu kindlasti asitõendeid leiab. Ta ütles, et kuulab maad, aga eks me kõik tea, mida see tähendab.“

„Politseil on praegu käed-jalad tööd täis.“ Melissa hakkas kannatust kaotama: aeg aina tiksus ja ta tahtis enne teeaega sibulatega ühele poole saada. „Ja kui sügavkülmiku viis tõepoolest minema keegi mustlaslaagrist, siis on see praeguseks juba peaaegu kindlasti vanarauaks lammutatud ja seda oleks võimatu tuvastada. Ausõna, Dudley, mina sinu asemel jätkaksin selle asja sinnapaika.“ Ta läkitas mehele naeratuse, lootes, et see mõjub mõistvalt.

Too vastas nõrдинud norsatusega. „Selles asjas ei saa ma sinuga nõus olla. Miks peaksid need kaagid puhtalt pääsema?“

„Ma mõistan, et see on ebameeldiv, aga ma ei kujuta ette, mida sa teha saaksid,“ tähendas Melissa. „Mulle jäi su jutust mulje, et keegi ei näinud külmiku minema viimist, niisiis pole kellelgi aimugi, millised need inimesed välja nägid või millega söitsid.“

Mees kõhatas ja hoidus Melissale otsa vaatamast. Korruga hakkas naisel koitma, et selle visiidi puhul oli tegemist millegi enamaga kui pelga katsega kaastunnet võita. Samal hetkel, kui kahtlus hakkas

temas pead tõstma, kinnitasid mehe järgmised sõnad, et sellel on tõepõhi all. „Ega su sõber härra Harris tahaks äkki pisut nuuskida?“ päris major lootusrikkalt.

Melissa surus alla soovi naerma puhkeda. Pärast kolmekümneaastast karjääri erru läinud endine kriminaalpolitsei peainspektor Harris tegutses nüüd eradetektiiivina. Tema juurde oli varemgi veidrate soovidega tuldud, kuid kastutuskõlbmatu, prügimäele saadetava kodumasina leidmine kuulus kahtlemata kentsakate pöördumiste koorekihti. Samas oli ilmselge, et major võttis asja täie tõsidusega.

„Ta ei tegele reeglina sedalaadi juhtumitega,“ ütles Melissa diplomaatiliselt. „Mõistagi võin ma seda talle mainida ... uurida, kuidas tal ajaga on, küsida, milline on selliste asjade puhul ta taks, ja nii edasi.“

Sõna „taks“ kuuldes näis major kergelt võpatavat. „Eh, jah, muidugi mõista, ma saan aru,“ pobises ta. „Ma mõistan, et ta võib muude asjadega hõivatud olla ... ma lihtsalt mõtlesin, et mainin seda.“ Ta lükkas oma tooli lauast eemale ja sikutas Sinbadi rihma. „Lähme, vanapoiss, me ei tohi rohkem daami aega raisata.“ Ta tõusis ning Melissa juhatas ta viisakalt majast välja ja edasi väravasse.

Seda tehes märkas ta silmanurgast oma aias askeldavat Irist, kes lattubade rea taha sukeldudes peidupaika otsis. Ilmselgelt polnud *temal* plaanis lasta end nende riiakal naabril nurka suruda. Juba kaks minutit hiljem hõikas ta Melissat üle nende majataguseid aiakesi eraldava tara, tahtes teada, mida see vana raisakull seekord jauras.

„Sa lihtsalt ei usu seda,“ ütles Melissa, kui ta oli „reha tegijate“ ja kaotsi läinud sügavkülmiku loo ära rääkinud. „Tal jätkus jultumust tahta, et Ken asja uurima hakkaks – mõistagi heast südamest. Sa oleksid pidanud nägema, kuidas ta tagasikäigu sisse lükkas, niipea kui ma mainisin sõna „taks“.“

„Mind üllatab, et ta oma tavapärase etteastega ei esinenud,“ tähendas Iris. „Sellega, et talle meeldiks näha, kuidas inimesi lambavarguste

eest võlla tõmmatakse. Tema häda on selles, et ta pidanuks sündima mõne sajandi eest.“

„Jah, sul on ilmselt õigus. Noh, ma lähen ja võtan lõpuks need sibulad üles.“

„Kui valmis saad, tule teed jooma.“

„Aitäh, teeme nii.“

Kaks naist jõid parasjagu Irise köögis taimeteed, kui postkasti luuk kolksatas ja koridoripõrandale potsatas õhtune ajaleht. Iris läks seda ära tooma ja ta silmad olid naastes suured nagu tõllarattad. Ta küü-
nitas lehte tummalt Melissa poole, et too näeks priskete mustade trükitähtedega kirjutatud pealkirja:

HÜLJATUD KÜLMIKUST LEITI SURNUKEHA